

Thema: Risicomanagement en financiële instrumenten

Hierbij treft u een themanummer aan over beheersing van risico's met behulp van financiële instrumenten en de verslaggeving inzake deze financiële instrumenten in de externe verslaggeving van ondernemingen. Financieel risicomanagement houdt zich bezig met de bestudering van de relatie tussen risico en verwacht rendement, met bijzondere aandacht voor transacties op financiële markten. Ondernemingen gebruiken een scala aan financiële instrumenten om de afweging tussen risico en rendement gestalte te geven. Door de ontwikkeling van steeds weer nieuwe financiële instrumenten is het belang van risicomanagement aanzienlijk toegenomen. De wijze waarop hierover moet worden gerapporteerd in de financiële verslaggeving, is daarmee ook niet eenvoudiger geworden.

In het eerste artikel toont Ligterink aan hoe risicomanagement op verschillende manieren waarde kan creëren. Hij illustreert dat aan de hand van voorbeelden. Het belang van de mogelijkheden en motieven voor risicomanagement verschilt per onderneming. Door een goed inzicht in de toegevoegde waarde kunnen de voordelen van een goed risicomanagement-beleid optimaal worden benut.

Duffhues gaat in op theoretische en praktische ontwikkelingen in risicomanagement bij ondernemingen. Er wordt aangetoond dat toegenomen efficiëntie van financiële markten een meer defensieve houding vereist van ondernemingen en van beleggers, omdat steeds meer een situatie ontstaat waarin de reactietijd tot bijstelling van posities zonder grote verliezen te moeten incasseren, ontbreekt. Maar ook om bedrijfsinterne, offensieve motieven is de behoefte aan corporate risk management sterk toegenomen; het is een essentieel element van het stelsel van ondernemingswijze productie. Daarom heeft alleen risicomanagement op geïntegreerde basis, aangeduid als Enterprise Risk Management, zin. Als alternatief voor de huidige onbevredigende verslaggevingpraktijk presenteert de auteur een model voor een 'gesegmenteerde marktwaardebalans', waarmee inzicht wordt gegeven in de

verhouding tussen boekwaarde en marktwaarde van de onderneming en in het mede door risicomanagement bepaalde succes van de onderneming.

De andere artikelen gaan uitgebreid in op specifieke problemen op het gebied van de externe verslaggeving en de wijze waarop deze in recente regelgeving zijn geregeld.

Van der Lof en Van der Tas behandelen 'recognition' en 'derecognition' van financiële instrumenten, dat wil zeggen: wanneer moet een financieel actief of financieel passief op de balans worden gezet en wanneer mag/moet het er weer af. Er worden drie theoretische modellen onderscheiden die als uitgangspunt kunnen worden genomen. De modellen worden vergeleken met de internationale en Nederlandse verslaggevingregels. De auteurs constateren enkele praktische probleemgebieden en doen aanbevelingen voor verbetering.

Veuger gaat in op 'measurement', dat wil zeggen de waardering en resultaatbepaling van financiële instrumenten. Hij bespreekt gedetailleerd de waardering en resultaatbepaling van verschillende categorieën financiële activa en financiële passiva.

Hofsté behandelt de toepassing van hedge accounting in een internationaal perspectief. In een recent verslaggevingstandaard, IAS 39, zijn aan de toepassing van hedge accounting strikte voorwaarden verbonden. Bij waardering en resultaatbepaling worden niet de grondslagen van de ingedekte positie gevolgd, maar geschiedt waardering op basis van reële waarde van het hedging instrument. Dit heeft belangrijke consequenties voor ondernemingen met belangrijke hedging activiteiten. ■